

معرفی کتاب

دکتر فریدون سیامک نژاد

نام کتاب:

سندروم متابولیک از پیشگیری تا درمان

نویسندگان:

مهدیه گل‌زرنده، دکتر پروین میرمیران

زیر نظر:

دکتر فریدون عزیزی

ناشر:

مؤسسه انتشارات نزهت

نوبت چاپ:

اول - ۱۳۹۱

شمارگان:

۲۰۰۰ جلد

قیمت:

۱۲۰۰۰۰ ریال

شد. اطلاعات اولیه نشانگر شیوع بسیار بالای بیماری‌های عمده متابولیک و عوامل خطر ساز آن‌ها بود. اولین برنامه کشوری بیماری‌های متابولیک با مطالعه مشترک وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان جهانی بهداشت بنیان‌گذاری و شبکه ملی پیشگیری و کنترل دیابت برنامه‌ریزی شد که این برنامه در شبکه‌های بهداشتی درمانی کشور در حال اجرا است. دومین برنامه «مطالعه قند و لیپید تهران» است که از سال ۱۳۷۶ طراحی و بین سال‌های ۷۷ تا ۷۹ جهت شناسایی عوامل خطر ساز (عوامل خطر) بیماری‌های متابولیک در جمعیتی از شرق تهران اجرا گردید و مرحله مداخله جهت تغییر در شیوه زندگی از سال ۱۳۸۰ آغاز شده و انشاء... برای سال‌ها ادامه خواهد داشت.

بررسی‌های انجام شده در کشور به‌ویژه مطالعه قند و لیپید تهران و نیز برنامه کشوری بررسی عوامل خطر ساز بیماری‌های غیرواگیر در سال ۱۳۸۵ شیوع بالای بیماری‌های عمده متابولیک را نشان می‌دهد و با توجه به تجربیات کسب شده در ۱۱ سال گذشته، برنامه‌ریزی‌های گسترده و مؤثر برای توسعه برنامه‌های پیشگیری و کنترل بیماری‌های متابولیک از طریق پیشگیری اولیه، ثانویه و ثالثیه در کل استان‌های کشور آغاز شده است.

سندروم متابولیک مجموعه‌ای از اختلال‌های متابولیک شامل هیپرانسولینمی، اختلال تحمل گلوکز، پرفشاری خون، کاهش HDL و افزایش تری‌گلیسرید سرم می‌باشد. با این که حدود ۲۰ سال از توصیف اولیه Reaven در مورد این سندروم می‌گذرد، هنوز اختلاف عقیده در مورد

کتاب سندروم متابولیک از پیشگیری تا درمان که زیر نظر آقای دکتر فریدون عزیزی نگارش یافته، توسط دو نفر از دست‌اندرکاران و اساتید تغذیه به رشته تحریر درآمده است.

آقای دکتر فریدون عزیزی در پیش‌گفتار کتاب چنین نگاشته‌اند:

در قرن چهاردهم هجری شمسی، انسان به توفیقات عمده‌ای برای بهبودی و ارتقای بهداشت عمومی و کنترل بیماری‌های عفونی نایل آمد و با کاهش مرگ‌ومیر بیماری‌های واگیردار، متوسط عمر انسان‌ها افزایش یافت. با این وجود، افزایش توان اقتصادی و رفاه، کاهش فعالیت بدنی، افزایش روزافزون و زیاده‌روی در مواد غذایی صنعتی، سبب افزایش شیوع بیماری‌های متابولیک در کشورهای پیشرفته شد. در سایر کشورها نیز با تغییر شیوه زندگی، اپیدمی این بیماری قریب‌الوقوع است. در کشورهای منطقه مدیترانه شرقی، بیماری‌های متابولیک بیش از ۴۰ درصد کل مرگ و میرها را سبب می‌شوند. دیابت و پیامدهای بیماری‌های متابولیک مانند بیماری‌های قلبی - عروقی و سکت‌های مغزی دو علت از ۶ علت اول مرگ‌ومیر و بار بیماری‌ها می‌باشند. در ایران نیز این بیماری‌ها از علل عمده ناتوانی و مرگ‌ومیر زودرس به شمار می‌روند. عوامل خطر بروز این بیماری‌ها شامل پرفشاری خون، اختلال چربی‌های خون، اختلال‌های متابولیسم گلوکز، اضافه وزن و چاقی و مصرف دخانیات در کشور ما به‌ویژه در شهرهای بزرگ شایع است. در جمهوری اسلامی ایران برنامه‌های مؤثر براساس شناخت، پیشگیری و کنترل بیماری‌های متابولیک از سال ۱۳۷۵ آغاز

آقای دکتر فرهاد حسین پناه که رئیس مرکز تحقیقات پیشگیری و درمان چاقی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی هستند، در ابتدای کتاب مطلبی نوشته‌اند که با هم مرور می‌کنیم:

سندروم متابولیک بیش از دو دهه است که به‌صورتی جدی کانون توجه محققان علوم پزشکی قرار گرفته است. مبتلایان به این سندروم مشخصاً در معرض ابتلا به دیابت و عوارض قلبی - عروقی قرار دارند. مطالعه‌های اپیدمیولوژیک حاکی از رشد چشمگیر این سندروم به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه می‌باشد. عوامل خطر متعددی برای بروز سندروم متابولیک شناخته شده‌اند که در این میان چاقی یکی از مهم‌ترین آن‌ها به شمار می‌آید. با افزایش نمایه توده بدنی شیوع سندروم متابولیک افزایش می‌یابد اما اضافه وزن و چاقی عمومی همیشه همراه با سندروم متابولیک نمی‌باشد، به‌طوری که گروهی از افراد چاق فاقد سندروم متابولیک بوده و از طرفی، برخی افراد با وزن طبیعی مبتلا به سندروم متابولیک می‌باشند. بنابراین، اضافه وزن در تعامل با عوامل دیگری موجب بروز سندروم متابولیک می‌شود اما ارتباط چاقی شکمی و سندروم متابولیک بسیار برجسته‌تر می‌باشد. به‌نظر تجمع چربی احشایی هسته اصلی و اساسی در ایجاد اجزای سندروم متابولیک می‌باشد. اهمیت چاقی شکمی به حدی است که در بسیاری از معیارهای تشخیصی پیشنهادی، اندازه دور کمر به‌عنوان یک معیار الزامی جهت تشخیص به‌شمار می‌آید.

در دو دهه اخیر با تغییرات شگرفی که در الگوهای تغذیه‌ای سطح فعالیت فیزیکی در جامعه

وجود آن به‌عنوان یک پدیده بالینی مستقل وجود دارد. بعضی را عقیده بر آن است که باید هر یک از متغیرهای این سندروم را به‌طور مستقل در نظر گرفت و مراقبت‌های این سندروم متفاوت از مراقبت‌های دیابت همراه با سایر عوامل خطر بیماری‌های غیرواگیر نیست. با این وجود، در دهه گذشته مقاله‌هایی در مورد این سندروم به شدت افزایش نشان می‌دهد. از سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۷ مجموعاً ۹۷۲۴ مقاله تحقیقاتی در مورد سندروم متابولیک به چاپ رسیده است که ۲۴۳۵ عدد آن به‌صورت مقاله‌های مروری بوده است. افزایش شیوع سندروم متابولیک و متغیرهای پراهمیت آن‌ها در شروع هزاره سوم به میزانی است که توجه آنی سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان بهداشتی کشورهای جهان را به اتخاذ تصمیم‌های مؤثر برای جلوگیری از افزایش ابتلا و مرگ‌ومیر این بیماری‌ها و پیشگیری از کاهش طول عمر نسل‌های بعدی انسان‌ها گوشزد می‌کند.

کتاب حاضر که به همت خانم گل‌زرنند و خانم دکتر پروین میرمیران تدوین شده است، تعاریف مختلف این سندروم، در مناطق مختلف جهان، اتیولوژی، پیشگیری و درمان آن را با تکیه بر عوامل تغذیه‌ای به‌طور مبسوط مورد بحث قرار می‌دهد. این کتاب می‌تواند برای دانشجویان، پزشکان، دستیاران تخصص‌های گوناگون پزشکی، پیراپزشکان و به‌ویژه متخصصان علوم تغذیه و پرستاران مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

توفیقات الهی برای نویسندگان محترم و همه پویندگان علم که در جهت اعتلای جمهوری اسلامی ایران و ارتقای علم تلاش می‌نمایند، مسألت دارم.

علمی و عملی ارایه شده از سوی سازمان‌ها، انجمن‌های علمی تخصصی و پژوهشگران ذی‌ربط و همچنین اپیدمیولوژی و اتیولوژی بیماری (شامل عوامل مستقیم، غیرمستقیم و مکانیسم اثر آن‌ها) و راه‌های کنترل و درمان آن، مجموعه‌ای با ارزش را جهت استفاده علاقمندان، محققان و به‌ویژه دانشجویان رشته علوم تغذیه، فراهم ساخته است. امید است کتاب حاضر با ارایه اطلاعات زمینه‌ای مناسب در جهت شناخت مشکل و عوامل مربوط، موجب ترغیب محققان و دانشجویان عزیز به انجام پژوهش‌های مرتبط در زمینه تغییر شیوه زندگی و کاهش عوارض این سندروم، به‌ویژه در اқشار آسیب‌پذیر جامعه گردد. در پایان ضمن تقدیر از تلاش ارزنده نویسندگان محترم در تألیف این مجموعه، توفیق بیشتر ایشان را در تکمیل و به روز نمودن اطلاعات موجود، از خداوند متعال مسألت می‌نمایم.

کتاب فوق از تاریخچه سندروم متابولیک شروع شده و با بیماری عروق کوچک ادامه یافته و سرانجام با مبحث درمان وضعیت پیش‌التهابی خاتمه یافته است. در خاتمه ضمن تشکر از ارسال کتاب توسط نویسندگان محترم، مطالعه آن را به تمامی مخاطبان رازی توصیه می‌کنیم.

شهری ایران رخ داده، متأسفانه شیوع چاقی عمومی، چاقی شکمی و سندروم متابولیک رو به افزایش می‌باشد. بنابراین، این سندروم و جوانب مترتب بر آن به‌عنوان یک معضل عمده برای نظام سلامت مطرح می‌باشد. با توجه به فقدان منابع فارسی مجموعه حاضر که با تلاش سرکار خانم گل‌زرنده و سرکار خانم دکتر میرمیران آماده چاپ شده علاوه بر مروری بر کلیه جنبه‌های سندروم متابولیک، فرصت مناسبی فراهم آورده تا از طریق آن دستاوردهای پژوهشی محققان ایرانی در ارتباط با سندروم متابولیک، به‌صورتی منسجم در قالب یک مجموعه در اختیار خوانندگان قرار گیرد. با سپاس از تلاش‌های بی‌وقفه مؤلفان محترم، مطالعه مجموعه حاضر را به کلیه علاقه‌مندان توصیه می‌نمایم.

هم‌چنین آقای دکتر مجید حاجی‌فرجی رئیس دانشکده و انسیتو تحقیقات تغذیه‌ای و صنایع غذایی کشور دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی چنین نگارش کرده‌اند:
در جهان کنونی گسترش روزافزون بیماری‌های مزمن و متابولیک از مشکل‌های شایع بهداشتی در جوامع به‌شمار می‌رود که در ارتباط مستقیم با عوامل مختلفی چون الگوهای نامناسب غذایی، فعالیت کم بدنی و اضافه وزن و چاقی است. کتاب حاضر با معرفی سندروم متابولیک، تعاریف